

Warszawa, 24-03-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.513.4.2022.JS

Pan Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu

ePUAP

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie informuję, że Pani Marszałek Sejmu odmówiła nadania biegu projektom ustaw wniesionym przez Senat, a stanowiących realizację postulatów zgłaszanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Projekty ustaw dotyczyły odpowiednio: projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych¹ (projekt przewiduje racjonalizację wysokości zwrotu utraconego zarobku w związku z przymusowym stawiennictwem w sądzie) oraz projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego² (projekt przewiduje możliwość ubiegania się o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne oskarżenie lub przedstawienie zarzutów, a także wydłuża okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych z k.p.k.).

Pierwszy z projektów wpłynął do Sejmu RP w dniu 18 grudnia 2020 r. i został mu nadany numer druku sejmowego, następnie 10 lutego 2021 r. został skierowany do pierwszego czytania na posiedzeniu Sejmu. W dniu 17 sierpnia 2021 r. wpłynęło stanowisko Rady Ministrów. Do dziś nie miało miejsca pierwsze czytanie tego projektu. Natomiast drugi z projektów został skierowany do Sejmu w dniu 22 marca 2021 r. i nadal nie został mu nadany numer druku sejmowego.

¹ Druk senacki nr 228, druk sejmowy nr 921; dalej: projekt z 18 grudnia 2020 r.

² Druk senacki nr 239, nr druku sejmowego nie nadano; dalej jako projekt z 19 lutego 2021 r.

Jako powód nienadania dalszego biegu obu projektom ustaw Pani Marszałek Sejmu w pismach skierowanych do mnie³ wskazała, że „jednym z istotnych kryteriów ustalania kalendarza prac legislacyjnych jest oddziaływanie projektu na budżet państwa”, zaś wejście w życie projektów spowoduje wzrost wydatków z budżetu państwa, a także, że negatywne opinie na temat ich treści wyrazili m.in. Minister Sprawiedliwości oraz I Zastępca Prokuratora Generalnego - Prokurator Krajowy z uwagi na „trudną sytuacją budżetową Skarbu Państwa”. Co istotne, ww. pisma wskazują, że prace te nie zostały czasowo przesunięte w ramach ustalania kalendarza prac legislacyjnych, lecz ostatecznie zakończone, na co jednoznacznie wskazują sformułowania o odmowie „nadania dalszego biegu”.

W świetle aktualnego stanu prawnego prawo odmowy nadania dalszego biegu projektowi przysługuje Marszałkowi Sejmu tylko w sytuacjach określonych w art. 34 ust. 8 Regulaminu Sejmu RP⁴. Kompetencja ta aktualizuje się wyłącznie wówczas, jeśli istnieją wątpliwości co do zgodności projektu z prawem (w tym prawem Unii Europejskiej) i po uzyskaniu negatywnego stanowiska Komisji Ustawodawczej Sejmu. W przypadku omawianych projektów takie wątpliwości nie zostały zgłoszone, nie poddano ich też pod ocenę Komisji Ustawodawczej.

W moim przekonaniu, w sytuacjach innych niż wskazane w art. 34 ust. 8 Regulaminu Sejmu – w tym w przypadku np. „wzrostu wydatków budżetowych” w następstwie projektu ustawy czy też negatywnej opinii określonych organów państwa – kompetencja do ewentualnego odrzucenia projektu ustawy przysługuje Sejmowi działającemu *in pleno* w procedurze ustawodawczej przewidzianej w Konstytucji RP.

Nadmienić należy, iż podobny los spotkał również senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego⁵, który także został przyjęty w celu realizacji postulatów Rzecznika Praw Obywatelskich i miał usprawnić oraz ułatwić dostęp do kompensaty państwowej dla ofiar przestępstw. Projekt ten został przekazany do Sejmu w dniu 22 lutego 2021 r. i od tamtej pory nie zostały podjęte nad nim żadne prace, nie został nawet nadany numer druku sejmowego.

³ Pismo z dnia 15 listopada 2022 r. (SPS.020.402.2022.2), które dotyczy prac nad projektem z dnia 18 grudnia 2020 r. oraz pismo z 15 listopada 2022 r. (SPS.020.401.2022.2), które dotyczy prac nad projektem z 19 lutego 2021 r

⁴ Tekst jednolity: M. P. z 2022 r., poz. 990.

⁵ Druk senacki nr 91.

Podkreślenia wymaga, iż wszystkie 3 wskazane projekty dotyczą kwestii niezwykle istotnych z punktu widzenia ochrony praw obywateli.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich⁶, zwracam się do Pana Marszałka z uprzejmą prośbą o rozważenie podjęcia odpowiednich działań mających na celu nadanie dalszego biegu wskazanym projektom ustaw. Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o zajętych względem tej materii stanowisku.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Załączniki:

- pismo Marszałek Sejmu z dnia 15 listopada 2022 r. (SPS.020.402.2022.2);
- pismo Marszałek Sejmu z dnia 15 listopada 2022 r. (SPS.020.401.2022.2).

⁶ Dz. U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.